

ПРОМИСЛОВА ТА ІННОВАЦІЙНА ЄВРОПЕЙСЬКІ ПОЛІТИКИ

Зайцева Анна Сергіївна

доктор економічних наук,

професор кафедри міжнародних економічних відносин та логістики,

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Поліванцев Андрій Сергійович

кандидат економічних наук,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин та логістики,

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Звернення уваги на промислову та інноваційні політики є надзвичайно актуальними в контексті інтеграції України до Європейського Союзу. Країни ЄС вже давно демонструють ефективні підходи до розвитку інновацій, промисловості та підтримки підприємництва, що можуть стати прикладом для української економіки. Сьогодні важливим є висвітлення питань інновацій, промисловості та підприємництва для економічного розвитку. До основних аспектів, на які слід звернути увагу, віднесено, промисловість, підприємництво та інновації.

Промисловість є основою економічного розвитку, що мають на меті використання передових технологій, розподіл праці та наукове управління сприяють економії від масштабу та сприяє зростанню виробництва, зайнятості, національного доходу та доходу на душу населення.

Підприємництво є важливим компонентом економічного розвитку, особливо у сферах інновацій. Сьогодні підприємництво є гнучким бізнес-середовищем, що сприяє реалізації та прояву підприємницького потенціалу, що в свою чергу відіграє ключову роль у конкурентоспроможності економіки [2].

Інновації, сьогодні є ключовою рушійною силою технологічного прогресу та економічного зростання, дають можливість підвищити добробут населення та забезпечують конкурентоспроможність економіки країн; країни ЄС активно впроваджують стратегії розвитку інновацій.

Синергія промисловості, підприємництва та інновацій стає доволі потужною рушійною силою, яка дозволяє інтегрувати передові технології та інноваційні підходи у підприємництві дозволяє перетворювати науково-технічні досягнення у виробничі процеси, така синергетична взаємодія створює базу для економічного зростання. Створення такої структури розвитку сприяє формуванню сучасної конкурентоспроможної

економіки, яка здатна швидко адаптуватися до змін у глобальному середовищі [1].

Європейський Союз є прикладом унікального політичного та економічного об'єднання, яке вирізняється інтеграцією національних економік у спільний ринок зі спільною валютою – євро.

Основні аспекти цього процесу можна виділити наступним чином:

- інтеграція економік: створення спільного ринку дозволило забезпечити вільний рух товарів, послуг, капіталу та робочої сили між країнами-членами; введення євро як спільної валюти стало важливим кроком до фінансової інтеграції, що полегшило торговельні операції та підвищило економічну стабільність у зоні євро;

- обмеження економічної політики ЄС: незважаючи на високий рівень економічної інтеграції, ЄС не має повноважень проводити незалежну економічну політику; економічна політика здебільшого залишається у компетенції національних урядів, які координують свої дії у рамках спільних інтересів;

- інструменти ЄС для досягнення економічних цілей: ЄС володіє низкою механізмів для впливу на економіку, таких як спільна сільськогосподарська політика, структурні фонди, інвестиційні програми та механізми фінансової стабільності (наприклад, Європейський стабілізаційний механізм); регулювання єдиного ринку через стандартизацію, конкурентну політику та торговельні угоди з третіми країнами також є потужними інструментами [3].

Таке поєднання інструментів забезпечує баланс між національним суверенітетом і перевагами колективної економічної співпраці, що сприяє економічному зростанню та зміцненню позицій ЄС на світовій арені. Однією з найважливіших ініціатив є Програма Horizon Europe (Горизонт Європа), спрямованих на підтримку досліджень, інновацій та розвитку науково-дослідного потенціалу. Програма Horizon Europe базується на трьох складових, до яких належить відкрита наука, глобальні виклики та промислова конкурентоспроможність, відкриті інновації. З бюджетом у 95,5 мільярдів євро, вона націлена на досягнення стратегічних цілей ЄС у різних сферах [1].

Основні цілі Horizon Europe:

- 1) боротьба зі зміною клімату – спрямована на досягнення цілей сталого розвитку та екологічної нейтральності; фінансує проекти, що підтримують переходи до екологічно чистої енергетики, скорочення викидів та адаптацію до кліматичних змін;

- 2) підвищення конкурентоспроможності ЄС: Сприяє економічному зростанню через впровадження інновацій; забезпечує розвиток технологій, які зміцнюють позиції ЄС на глобальному ринку;

3) посилення впливу досліджень на політику: інтегрує результати наукових досліджень у розробку та реалізацію стратегій ЄС; створює умови для тіснішої співпраці між науковими спільнотами та політиками;

4) розширення доступу до ресурсів і створення робочих місць: оптимізує використання людського капіталу, залучаючи найкращі таланти; підтримує інноваційні стартапи та підприємства, створюючи нові можливості для працевлаштування [1].

Horizon Europe є потужним інструментом для формування європейського дослідницького простору, стимулювання інновацій та забезпечення довгострокового сталого розвитку ЄС. Вона сприяє створенню нових знань, технологій та рішень для глобальних викликів [1].

Для підтримки малих і середніх підприємств (МСП) в Україні необхідно реалізувати комплекс заходів, спрямованих на стимулювання інновацій, спрощення регуляторного середовища та розвиток інфраструктури. Ось ключові кроки, які варто вжити:

1) розвиток інноваційно-наукових парків та університетських кластерів (надати університетам автономію для співпраці з бізнесом і залучення інвесторів; інвестувати в кластерний менеджмент і залучати науковців для практичної роботи);

2) стимулювання студентських стартапів (заохочувати бізнес брати участь у навчальному процесі, зокрема у технічних галузях, створювати грантові програми для підтримки інноваційних ідей серед студентів);

3) спрощення регуляторного середовища для МСП (уніфікувати систему оподаткування, спростити процедури зміни організаційно-правової форми);

4) забезпечення доступу до фінансування (забезпечити прозорий механізм надання позик і кредитів через співпрацю українських банків із міжнародними фінансовими інституціями);

5) розвиток регіональної підтримки (створити регіональні центри підтримки інновацій за участю місцевих зацікавлених сторін і міжнародних партнерів, зокрема Всесвітньої організації інтелектуальної власності);

6) розширення мережевих можливостей для МСП (сприяти співпраці через бізнес-асоціації, технологічні парки та робочі ради);

7) розвиток цифрової інфраструктури (інвестувати в модернізацію цифрової інфраструктури, особливо у сільській місцевості та малих містах) [3].

Ці заходи, кроки допоможуть створити сприятливе середовище для розвитку МСП, підвищити їх конкурентоспроможність та сприяти формуванню інноваційного суспільства в Україні.

Список використаних джерел:

1. Annual Sustainable Growth Strategy 2020. European Commission. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019DC0650&from=EN>
2. Becker P. A European Economic Policy in the Making. The German Institute for International and Security Affairs. 2020. P. 31. URL: <https://www.swp-berlin.org/en/publication/a-european-economic-policy-in-the-making/#hd-d16392e282>
3. How can Ukrainian SME grow into national and global champions? Центр економічної стратегії. URL: <https://ces.org.ua/en/how-can-ukrainian-sme-grow-into-national-and-global-champions/>